

[Transcript] Forklart / Hva visste Erna?

Den siste uken har det allermeste i norske njøter handlet om et ektepar. En tidligere statsminister og hennes mann. Og Fredagla Erna Solberg frem en liste som visste at syndrefinnes handlet aktjer over 3.600 ganger mens hun var statsminister. Og dermed egentlig gjorde henne innabil i flere saker. Dere har jo nå fått tilgang til en oversikt og var syndre selv aktiehandling i årene jeg var statsminister. Og som alle kan se av den listen, så har den vært omfattende. Den lista kom fire dager etter at høyre ble landets største parti i lokalvalget. Selv om saken som satt i gang de hele, hadde vært ute allerede uke før. Så da blir spørsmålet, hva visste egentlig Erna? Og når visste hun det? Du er på forklart fra Aftenposten hvor vi forklarer en nyhet i hver episode. I dag om hva som skjedde i dagene før aktiersjokket. Det er onsdag 20. september og jeg heter David Vakoni. For første gang siden 1924, så heter altså landets største parti høyre. For litt over en ukesiden gjorde høyre sitt beste valg på 99 år. Fyre dager etter går Erna Solberg igjen opp på talerstolen og forteller noe vanskelig om mannen sin. Og det høyre vondt for meg å være så hard mot sinne som er i dag. Anne Sofie Bergvalg økonomisjonalist i Aftenposten E24. Hva er det som har skjedd i tiden etter den pressekonferansen? Etter at Erna har fortalt det om mannen sine aktiehandler, så har det kommet flere saker. Og det presse mot både sin refines og Erna Solberg har vært ganske stort. Det har også blitt reist en del flere spørsmål både om selve investeringen han har gjort, når Norran har gjort det, og hva han har investert i. Men også om Solberg sin egen historie, eller sin egen version av historien. Det blir stille spørsmål om når var det egentlig Erna Solberg fant ut om aktiehandelen. Hvorfor kom den informasjonen om transaksjonen først flere dager etter valget 11. september? Og så er det mange som lurar på om de kunne ha påvirket valget hvis den informasjonen kom før. For å prøve å forstå når Erna visste hva, og ikke minst hva hun visste før valgdagen, så må vi se litt på tidslinja frem mot denne historiske pressekonferansen. For denne tidslinja, denne er helt avgjørende for å finne ut om dette borde vært håndtert annerledes. Og hva som egentlig skjedde når, det er ikke alle helt enige om Erna. Men dette begynte etter en sommer med habilitetsaker for den sittende regjeringen. Sist en sak om Annikken Wittfeldt's ektemann og hans aktiehandel. Jeg er lei meg for at jeg har satt meg selv i denne situasjonen, og jeg ønsker full oppnett, og jeg ønsker å rydde opp. Etter det ble blikket rettet mot tidligere regjereingsmedlemmer og deres ektefeller. Det begynner med at E24 publicerer en sagtret i første august om at sinre finnes hadde kjøpt og solgt aktier i den perioden som Anders Holberg var statsminister. I denne saken forteller de at finnes egde aktier blant annet i opptrettselskaper MOVI, våpende teknologiselskapet Kongsberggruppen, og disse selskapene er oppført i det offentlige

[Transcript] Forklart / Hva visste Erna?

aksjonærregisteret, og denne listen viser hvor mye folk egger i aktier på slutten av året. Dette skalstadsministerens kontor har vist om, men det verken vi eller statsministerens kontor på dette tidspunktet var klare å være, var hvor mye aktier han faktisk kjøpte og solte, og det skulle jo vise seg å være betydelig høyere.

Allerede de første årene Anders Holberg satt som statsminister ble det skrevet noe saker om sindre finnes aktieportifølge, uten at det ble noe særlig mer oppstyr da.

Men nå i slutten av august begynner også E24 igjen å se nærmere på aktiehandlen hans.

På dette tidspunktet, 31. august, er det 11 dager til valget.

Dagen etter 1. september spør E24 sindre finnes om en fullstendig liste over hans transaksjoner, altså den lista som til slutt blir lagt frem av erna på preskonferansen.

Men 1. september svarer ikke finnes på dette.

E24 får ingen komplett liste.

Samme dag publicerer også finansavisen en sak om 22 aktiehandler som finnes i ordet, men Solberg var statsminister.

Men de ber ikke om en kommentar fra hverken sindre finnes eller erna Solberg, og den artikkelen nævnes heller ikke i høyres tidslinje som dila frem tirsdag kveld, altså igår.

Men Solberg kommenterer saken tirsdag kveld.

Hun forteller at hun oppdagete saken noen dager senere, oppfattet ikke hun at den innholdt informasjon som ændret saken.

Omtrent på samme tid var også aftenposten på sporet, og allerede mandag 4. september bør vore politiske journalister om å få se hele listen over aktiehandler som sindre finnes i ordet, mens erna Solberg var statsminister.

Da fikk de beskjed av Solberg som pressechef om at dette skulle tas videre.

Og i dagene etter, så fortsetter E24 også presse på den samme forspasselen.

Når de ikke får listet fra finnes,

graver de i stedet selv frem en ufullstendig liste over 22 transaksjoner.

Det er kjøp og salt som finnes i ordet i løpet av de siste 4 måneder

erna Solberg var statsminister,

og det er den samme listet som finansavisen publicerte 5 dager før.

Og det her er transaksjoner som ikke er å finne i det offentlige registre.

Dette var viktig, for det kunne vise at dette var snakk om kortsiktig handel, og ikke langsiktige investeringer.

Og det betyr det at den listen som allerede var ute,

den som visste hvilke selskapene hadde aktier i basert på aksjonærregisteret, at den kunne være ufullstendig.

Hva er forskjellen på aksjonærregisteret og den listet her?

Aksjonærregisteret er et registrar hos skattetaten,

og den inneholder informasjon om hvem som ejer aksjene i alle norske selskap på slutten av hvert år.

Men du får ikke vite hvem som har vært ejere i løpet av året,

bare de som er ejere på slutten av året.

Og det er viktig, for da er det mulig å kjøpe aksjer og selle de igjen inn slutten av året, og da står det ingenting om det.

Og den listen som E24 nå hadde gravd fram,

[Transcript] Forklart / Hva visste Erna?

den visste at sin refines hadde handlet 22 ganger i løpet av de siste fire månedene som Erna Solberg var statsminister,

i flere selskapene som ikke stod i registraret på slutten av året.

6. september sender E24 denne lista til både Erna Solberg og pressechefen, og spør om Erna var klar over disse transaksjonene, noe de ikke svarte på.

Sindre finnes får også lista å gjøre noen små korrigeringer.

Samme dag, onsdag 6. september, publicerer E24-saken om de 22 transaksjonene.

Da er det fem dager til valget,

og der denne saken Erna sikter til når rundt på pressekonferansen ette valget, sier hun fikk en dårlig følelse.

Etta som dette var helt nye opplysninger for meg på fredag,

satte jeg for å være både ærlig og direkte med en dårlig følelse.

Men saken kom jo på onsdag.

Hun spurte ikke om en full oversikt før på fredag.

Hvorfor det?

Og var det helt omvulig å få ferdig den lista før valget?

7. september ber E24-Ernas Holberg for første gang om en komplett liste å finnes sine aktiehandler.

Det ber hun da sin mann finnes om dagen etter, 8. september, og det er fredagen før valget.

Og så er valgdagen her.

I dag har en ny og 90-år lang tradisjon blitt brutt.

Og bare fire dager etter brakvalget, holder Ernas Holberg den nå historiske pressekonferansen og legger frem hele lista.

Det er to uker etter at E24 først spurte finnes om å få den.

Ernas sier her at det er saken om de 22 transaksjonene,

som gjør at hun vil ta en titt på mannes aktiehandel i løpet av de årene hun var statsminister.

Det var nyhet saken i E24 sist fredag om 22 konkrete handler,

som ble fortatt de siste fire månedene jeg var statsminister,

som gjorde at jeg bare sin, det lagde en oversikt over alle sine handler.

Men saken kom ikke på fredag.

Den kom jo på onsdag.

Og hun fikk til sin spørsmål om den listen,

og om denne aktiehandlingen fra E24 på onsdag.

Men det går altså to dager fra hun får den listen,

til hun spørs sin ektemann om aktiehandlingen.

Disse to dagene har høyre fått spørsmål om flere ganger.

Dette svarte høyres nestleder Henrik Asheim til oss,

om hva som skjedde etter at den første saken kom.

På onsdag kveld kom den saken.

Da er det partiledere vatt.

Så på torsdag snakker hun med sin derfinnes,

og får beskjed om at det var en kort periode der,

hvor han helt riktig hadde kjøpt og sålt noe aktier.

Det var dumt.

Torsdag kveld, for han spørs forhundet tilleggsspørsmål fra E24,

[Transcript] Forklart / Hva visste Erna?

som er et når hjem opptok om aktiehandlingen sin.
Og der da det går opp for Erna Solberg,
at også det han satt da ikke var riktig.
Og der da man beder om en full oversikt og full viste.
Pressechefen i høyre forteller at ingen i partiet
kjente til omfanget av aktiehandlen før onsdagen ette valget.
Og at Erna Solberg skulle ønske at hun hadde brett
om en fullstendig oversikt tidligere.
Sindre finne selv uttalt seg tirsdag kveld,
og benektir blant annet insidig handel.
Anne-Sophie, det er altså litt uenighet om denne tidslinja,
og hvem som fikk en følelse når det var sånn.
Og det kom sikkert å bli diskutert mer.
Men hva skjer videre nå?
Og så denne saken kommer jo til å fortsette å rulle videre.
Og det er jo mange som stiller spørsmål om dette her med insidig handel.
Hva visste sinre finnes om kjøpen og salgene han gjorde?
Visste han noe som ikke var offentlig kjent,
satt han satt i oppe hjemmekontor sammen med,
altså vegg i vegg med kondensin.
Øko-Krim har jo sagt det til vurderere å åpne etterforskning.
Og jeg sportet henne i Grasheim om høyre kan ha en leder
som er en etterforskning av Øko-Krim.
Og da sa han det at vi får ta det hvis det skjer.
Det mange nå prøver å nestoppi med denne tidslinja,
er om Erna Solberg kan ha utsatt å ta tak i dette til ettervalget.
Lederen i rødt mener at timingen for pressekonferansen var suspekt,
mens lederen i LO mener Solberg kunne og burde vist mer åpenhet tidligere.
Flere partier varsler at de vil kalle inn Solberg til kontrollhøring
i Stortinget senere i høst.
Og selv sier altså Solberg at det hadde vært umulig å få gjort dette før valget.
Andreas slette om politisk kommentator her i aftenkosten,
har du forståelse for at det var vanskelig å få dette ut før valget?
Det er klart at i en valgkamp så er det jo veldig mange andre ting man holder på med.
Men jeg tror at det hadde vært mulig,
hvis man ville å si til velgerne på et tidligere tidspunkt,
at her har det skjedd omfattende aktiehandel i striden med regelverket.
Og så blir spørsmålet på en måte om det var rimelig å få ventet at de skulle gjøre det.
Det tok kanskje så lang tid å få det hele bildet.
Og så er det jo spørsmålet om det er jo ikke irrelevant,
eller det er i hvert fall vanskelig å tenke seg at de ikke har tenkt på timing i det hele tatt,
og visste at det er et valg, og det er den mistanken som er vanskelig for høyre å ontere.
Men hvis dette hadde kommet ut før valget, hadde det hatt noe å si for resultatet?
Det blir jo egentlig bare en spekulasjon, for det vil være den annen virkelighet.

[Transcript] Forklart / Hva visste Erna?

Men TV2 publicerer jo en undersøkelse, der det fremkommer at i hvert fall 15% av høyre velgerne ville stemte anleddes. Og med tanke på hvor jævnt dette valget var i flere av de store byene i Oslo, i Bergen, i Trondheim, så ville det kunne et vippet flertallet hvis 15% av høyre velgerne hadde stemt anleddes. Men så er det jo forskjell på å svare det på en TV2-undersøkelse, og det er jo faktisk stemme anleddes, så jeg tror ikke vi skal si med sikkerhet heller at en annen håndtering av denne saken ville gi et helt annet valgresultat. Høyre ville antagelig gjort et ganske godt og uansett, og arbeiderpartiet er ganske dårlig. Ærna Sordberg har fortsatt til litt fra fylkeslederne og sentralstyret i høyre. Men noen fylkesledere sier samtidig at det er fortilig å si om en fortsatt er partiet statsministerkandidat i 2025. I undersøkelsen som blir gjort av TV2 sier 31% av høyre velgerne at de mener hun bør gå av. Dette kommer jo litt an på hvordan saken forløper videre. Så jeg tror ikke det kommer noe krav fra graserota i høyre om at Ærna skal gå. Hvis hun går, så tror jeg det er en beslutning som hun helt og fullt tar og må ta selv. Ja, og hun har jo sagt forløpet at hun ønsker å fortsette som partileder og stille TV2 som statsminister i 2025. Hvordan er saksen hennes der nå, da? Etter den saken her? Nå er det lenge til 2025, og jeg tror vel at noen tenker at dette også vil blåse over. Men det er klart at denne saken er langt fra ferdig. Hvis du ser for eksempel på hva høyres fylkesledere har sagt nå, så har de tillit i henne, men ikke til ektemannen. De bør henne nærmest å velge mellom Sindra Finnes eller statsministerrollen. Det er ganske spesielt, og så tror jeg også det er et annet moment her. Hvis økokrim bestemmer seg for å åpne etterforskning mot Finnes for innsideninformasjon som han kan ha fått fra ærnes Hodberg, så er nok definitivt løpet hennes også kjøpt. Du har hørt en podcast fra Aftonposten. Det var Anne-Sophie Bergvall og Andreas Slettholm som forklarte deg veien frem til pressekonferansen og hva som skjer med ærnes Hodberg nå. Lyden du har hørt er fra VGTV og vår egne opptak. Denne episoden er laget av Jenny Fjølland og meg David Vakony, og resten av forklart er Olav Eggesvik, Søyhol og Anders Weberg. Og spise, drikke, kjøpe bil, dra på ferie, bare gå ut døra har blitt mye dyrere og medicinen som skal fikse problemet. Hele styringsrenten med 0,25 prosentannetter til 4 prosent. Er renta. Men når renta stik så blir jo boliglående sjikt dyrt, og må det være sånn? I podcasten Dyrt dykk undersöker vi de store spørsmålene om tida vi lever i, og prøver i de svarene du ikke bare kan dugle deg frem til. Du finner den hos Aftonposten eller Podmi.